

2. Інституційний репозитарій. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>.
3. Ткаченко Н.О. Досвід створення відкритого електронного архіву в Донецькому національному технічному університеті [Електронний ресурс] / Н.О. Ткаченко. – Режим доступу: ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1011.

The paper analyzes the stages of institutional repository Kamenetz-Podolsky National University of Ivan Ohienko, his job, functionality and Role in the information process.

Key words: *open access, D-Space, institutional repository, research papers, citation, rating.*

Отримано: 28.01.2015

УДК 025.5:027.7:378.4(477.43)

Т. М. Опря,
м. Кам'янець-Подільський

ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

У статті висвітлюється досвід інформаційно-бібліографічної діяльності наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, спрямованої на накопичення і створення інформаційних ресурсів та забезпечення вільного і необмеженого доступу до них.

Ключові слова: *інформаційно-бібліографічна діяльність, каталоги, картотеки, бібліографічні посібники, електронний каталог, електронна бібліотека, веб-сайт.*

Серед багатьох важливих завдань, які стоять перед бібліотеками на сучасному етапі, одним з головних є забезпечення вільного і необмеженого доступу до інформації, задоволення інформаційно-бібліографічних потреб користувачів. До бібліотеки сьогодні прийшло нове покоління користувачів, обізнаних у комп'ютерних та Інтернет-технологіях. Проте вони часто не володіють традиційними методами пошуку інформації, не вміють користуватися звичайними каталогами і картотеками, бібліографічною та реферативною інформацією. Тому однією з головних функцій бібліотеки є формування інформаційної культури, яка включає традиційну бібліотечно-бібліографічну культуру й уміння оперувати інформацією з використанням сучасних комп'ютерних засобів.

Суттєвим чинником, що визначає рівень інформаційно-бібліографічної діяльності, є довідково-бібліографічний апарат (ДБА), безпосереднім функціональним призначенням якого є цілеспрямоване розкриття фондів бібліотеки. Основною складовою ДБА є система бібліотечних каталогів та картотек. На сьогоднішній день процес обслуговування користувачів передбачає використання нових джерел інформації. Довідково-бібліографічний апарат в його звичайному вигляді доповнюється електронними джерелами, модернізується під впливом змін інформаційних потреб користувачів. У нашій бібліотеці паралельно з традиційними алфавітним і систематичним каталогами, зведеним краєзнавчим каталогом, систематичною картотекою статей (СКС), тематичними картотеками функціонують електронний каталог (ЕК), електронні бази даних (БД), електронна бібліотека та інші комп'ютерні технології.

Багатолітня історія функціонування бібліотеки університету дає можливість проаналізувати досвід інформаційно-бібліографічної роботи кількох поколінь бібліотечних працівників, їх внесок у формування інформаційних ресурсів бібліотеки.

Бібліотека Кам'янець-Подільського державного українського університету започаткована 5 вересня 1918 року [5, с.10]. Велика заслуга в її створенні належала першому ректору професору І.І. Огієнку, який залучив до цієї важливої справи видатних українських бібліографів і книгознавців І.Г. Сливку, С.О. Сірополка, М.І. Ясинського, Л.Ю. Биковського.

Головна увага на перших порах була спрямована на формування книжкового фонду. Разом з тим, як зазначав Л. Биковський, одночасно з поточною бібліотечною працею в 1919-20 рр. започаткувалася й теоретична праця в сфері бібліотекознавства та бібліографознавства. З цією метою восени 1919 р. при університетській бібліотеці було засновано «Кам'янець-Подільське Бібліотечне Товариство», головним завданням якого була науково обґрунтована організація університетської бібліотеки [1, с.49]. У січні 1920 року була створена Бібліотечна рада, яка сформувала бібліотечні правила, розглядала питання комплектування і каталогізації фондів, створення умов для забезпечення інформаційних потреб викладачів і студентів [5, с.25-26]. Вже в ці роки в бібліотеці, яка набула статусу фундаментальної, розпочалася бібліотекознавча і бібліографознавча робота.

Результатом теоретичних узагальнень в галузі бібліотекознавства стала праця С. Сірополка «Народні бібліотеки. Організація та техніка бібліотечного діла», рецензію на яку надрукував Л. Биковський у газеті «Наш шлях» [1, с.53]. Сам Л. Биковський у вказаній газеті друкував статті з проблем бібліографії, книгознавства, бібліотекознавства. У відділі рідкісних видань нашої бібліотеки збереглися підшивки цієї газети, є також спогади Л. Биковського, що дає можливість простежити перші кроки української бібліографічної науки, зроблені в Кам'янці-Подільському.

У грудні 1919 р. при кафедрі українського письменства приват-доцентом М. Плевако був заснований «Бібліографічний семінар» для вивчення бібліографії як науки, а також складання різних українських бібліографічних покажчиків [1, с.52]. У результаті діяльності гуртка в січні-квітні 1920 р. було складено бібліографію праць Б. Д. Грінченка та творів про нього [2, с.4].

У роботі «Бібліографічного семінару» брав участь і помічник бібліотекаря М. Ясинський – згодом відомий український бібліограф. З великою відповідальністю ставився він до своїх обов'язків – складав систематичний каталог, обслуговував студентів, брав активну участь в університетському житті. У серпні 1920 року очолив колектив бібліотеки, працював над формуванням фондів, каталогів, складав місячні бюлетені нових надходжень, готував звіти про роботу бібліотеки тощо. Завдяки діяльності вказаних діячів бібліотека 1923 року отримала статус наукової [5, с.60].

Нового розмаху набула інформаційно-бібліографічна робота у повоєнний час, особливо з приходом 1948 року на посаду завідувача бібліотеки Й.І. Токаря. У міру зростання фонду формувалася довідково-бібліографічний апарат, організовувалася інформаційна робота. 1955 року було відкрито відділ бібліографії. Його першим керівником стала О.І. Зуськова, яка опрацьовувала рідкісні видання своєї бібліотеки та книгозбірень Києва, Москви, Ленінграда і за короткий час склала картотеку літератури з історії Поділля. У цей час було започатковано також формування картотеки наукових праць викладачів інституту та універсальної систематичної картотеки статей (СКС), яка постійно наповнюється новою інформацією і містить на сьогодні понад 800 тис. карток.

Нині інформаційно-бібліографічний відділ займає чільне місце в структурі бібліотеки і направляє свої зусилля на забезпечення інформаційних потреб професорсько-викладацького та студентського складу університету, поєднуючи в своїй роботі інформаційно-бібліографічну та науково-бібліографічну діяльність. Відбувається удосконалення традиційних носіїв довідково-пошукового апарату та пошук нових форм донесення інформації до користувачів.

Доступність інформації в сучасних умовах багато в чому залежить від стану довідково-бібліографічного обслуговування, яке є важливою, найскладнішою та найперспективнішою сферою бібліографічної діяльності, спрямованою на забезпечення індивідуальних інформаційних запитів користувачів. Довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО) є традиційною і водночас перспективною галуззю інформаційної діяльності. В умовах сучасної інформатизації суспільства цей різновид обслуговування набуває особливого значення, адже рівень інформованості суспільства залежить від ступеня розвитку і доступності інформаційних ресурсів та послуг. Довідково-бібліографічне обслуговування знаходиться сьогодні на новому етапі розвитку, пов'язаному з організацією надання довідково-інформаційних послуг на основі широкого застосування комп'ютерних технологій. Використання електронних інформаційних ресурсів у ДБО розширює інформаційну базу для виконання всіх типів бібліографічних довідок: тематичних, фактографічних, адресних, уточнювальних. Невід'ємною складовою системи інформаційного сервісу нашої бібліотеки є довідково-бібліографічне обслуговування, яке здійснюється традиційно в режимі «запит-відповідь», виконання бібліографічних довідок як в усній, так і письмовій формі, надання бібліографічних консультацій. Протягом року виконується понад 10 тис. довідок. За допомогою картотек ВРІ і ДОК, які діють у кожному підрозділі, здійснюється як індивідуальне, так і групове бібліографічне формування.

Важливою складовою інформаційного ресурсу бібліотеки є бібліографічні покажчики, які подають інформацію про книги, статті із журналів, офіційні видання, праці наукових установ і організацій, наукові доповіді і повідомлення конференцій і з'їздів тощо. З кожним роком збільшується поповнення бібліотечного фонду за рахунок власних бібліографічних видань. Це, насамперед, науково-допоміжні ретроспективні бібліографічні покажчики: «Труди Подольського єпархіяльного историко-статистического комитета (церковного историко-археологического общества) (1876-1916): зведений каталог і покажчик змісту», який розкриває зміст всіх 12-ти випусків «Трудов...», «Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (1918-2008)», до якого включено 1678 документів з історії становлення і розвитку навчального закладу, «Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (1920-2009): бібліогр. покажч. змісту», в якому відображена бібліографія праць вчених університету з питань історії, теорії, педагогіки і методики від часу заснування закладу (всього 3787 позицій), покажчик «Періодичні видання доби української революції 1917-1920 рр. у відділі рідкісних видань» містить інформацію про журнальний і газетний фонд вказаного періоду.

Важоме місце займає укладання персональних бібліографічних покажчиків, які виходять в серії «Постаті в освіті і науці» (23 вип.). Ця серія розкриває науковий доробок вчених, подає бібліографічні відомості і літературу про їх життя та діяльність.

З 2003 по 2012 рр. видавався «Бюлетень з проблем вищої школи», до якого включено розділ «Наукові праці викладачів університету» за поточний рік. З 2005 по 2013 рр. виходив друком «Календар знаменних і пам'ятних дат університету», в якому подано хронологічний перелік визначних дат університету, ювілейних дат викладачів, розкрито їх науковий доробок.

2013 року вийшов друком показник «Бібліографічні показники у фонді наукової бібліотеки К-ПНУ ім. І. Огієнка: метабібліографія», в якому вперше зібрана і систематизована інформація про бібліографічні показники, наявні в 14-ти структурних підрозділах бібліотеки. До показника увійшли як зарубіжні, так і українські бібліографічні видання, а також довідково-бібліографічні показники, видані колективом наукової бібліотеки університету, які хронологічно охоплюють період з 50-х рр. XX ст. до 2013 р., всього 1199 назв документів.

2012 року започаткована серія «Хмельниччина краєзнавча», в якій вийшли друком такі показники: «Просвітницький рух на Поділлі (1906-2011)», вип. 1; «Матеріали і тези Подільських історико-краєзнавчих конференцій (1965-2010): зведений каталог і показник змісту», вип. 2; здані в друк показники: «Шевченкіана Хмельниччини», вип. 3; «Наукові збірники історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: зведений каталог і показник змісту», вип. 4. Ці показники є справжнім компасом для дослідників історії краю.

Поточний показник «Періодичні видання в науковій бібліотеці К-ПНУ ім. Івана Огієнка» містить бібліографічну інформацію про періодичні видання, які отримує бібліотека щороку згідно підписки.

Цінним джерелом інформації про бібліотечні фонди є публікації працівників бібліотеки в збірниках наукових праць, виданих за матеріалами наукових конференцій з питань бібліотекознавства та книгознавства, проведених бібліотекою К-ПНУ ім. Івана Огієнка 2007, 2010, 2012 років. Це, зокрема, ряд статей Н.Д. Крюкової, які розкривають зміст фонду відділу рідкісних і цінних видань, Л.В. Резнічук – про документальний фонд та книжкову колекцію Є. Паранюка у фонді бібліотеки університету, Т.П. Клімчук – про роль моніторингу в науково обґрунтованому комплексуванні фонду бібліотеки, Т.М. Опрі – про довідково-бібліографічні видання тощо. Публікація В.С. Прокопчука про краєзнавчі бібліотечні ресурси та їх трансформацію в середовище користувачів розміщена в матеріалах науково-практичної конференції, що відбулася в м. Севастополі в жовтні 2013 року. Стаття Л. В. Литвиненко «Бібліотечні фонди. Проблеми формування та збереження у науковій бібліотеці К-ПНУ ім. І. Огієнка» надрукована в матеріалах науково-практичної конференції, присвячених 50-річчю Хмельницького національного університету (березень 2012 р.).

Протягом багатьох років багатоаспектна робота колективу бібліотеки знаходить відображення на сторінках університетської газети «Студентський меридіан». Постійно повідомляється про надходження до бібліотеки нової літератури. Аналіз публікацій з цього питання дає можливість зазначити, що практично всі підрозділи бібліотеки повідомляють користувачів про новинки літератури з тієї чи іншої тематики.

Одним з провідних напрямків роботи нашої бібліотеки є краєзнавча діяльність. З метою покращення якості краєзнавчого бібліографічного обслуговування вирішено створити Зведений краєзнавчий каталог бібліотеки університе-

ту (ЗвКК), головне призначення якого – найповніше та різнобічне відображення наявних у бібліотеці документів про край, місто, університет тощо. Врахована специфіка нашої бібліотеки, яка нараховує 16 підрозділів, розташованих у різних районах міста. Керівникам структурних підрозділів доручено вивчати свої фонди з метою виявлення краєзнавчих документів, надавати інформацію в картовому варіанті до ЗвКК. Розроблено і затверджено тематичний рубрикатор, в якому література групується не за галузями знань, а за основними аспектами життя краю. З метою збереження і повноцінного розкриття краєзнавчого потенціалу бібліотеки створено електронні бази даних «Краєзнавча література К-ПНУ ім. І. Огієнка» і «Наукові праці викладачів університету».

Входження в інформаційне середовище визначило нову стратегію подальшого розвитку бібліотек, що вийшли за межі фізичного простору, в якому раніше обслуговували користувачів. Сьогодні впровадження телекомунікаційних засобів зв'язку наблизило бібліотеки до читачів, які знаходяться за її межами.

Одним з головних інформаційних продуктів бібліотеки є «Електронний каталог» (ЕК), що відображає активний фонд бібліотеки та створює основу для виконання різноманітних запитів користувачів. Формування ЕК розпочато 2007 року, на сьогодні до нього введено понад 400 тис. документів. Електронний каталог забезпечує зручний і різносторонній пошук необхідної інформації, а саме: можливість ознайомитися з бібліотечним фондом загалом, вибрати необхідну літературу, дізнатися в якому підрозділі бібліотеки знаходиться необхідна йому література, кількість примірників тощо. Наявність такого каталогу сприяє підвищенню якості бібліотечно-бібліографічного обслуговування та розширенню інформаційних можливостей користувачів, зокрема, віддалених. Важливою складовою ЕК є БД «Картотека статей» та «Складова частина документа», які поповнюються шляхом аналітичної обробки газет, журналів та наукових збірників. Аналітико-синтетичне опрацювання періодики в електронному варіанті розпочато 2011 року. Це дає можливість отримувати інформацію про опубліковані статті як в традиційному, так і в електронному варіанті, так як на відміну від інших бібліотек ми не відмовилися від традиційних карткових каталогів і картотек.

Новою формою обслуговування користувачів в Інтернет є віртуальна довідкова служба, яка стала органічним елементом бібліотечного обслуговування. Саме участь у проєкті «Віртуальна довідка» дозволяє активно опановувати інформаційні ресурси Інтернету, а відтак, якісно виконувати роль консультанта, інформаційного посередника між користувачем і різноманітними БД, яка набуває пріоритетного значення через посилення інформаційної функції бібліотек. «Віртуальна довідка» дає можливість розширити зону обслуговування за рахунок віддалених користувачів. У бібліотеці К-ПНУ ім. Івана Огієнка ця послуга виконується поки що в режимі електронної пошти, так як відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення через технічні труднощі не може забезпечити повноцінне функціонування «Віртуальної довідки».

Розвиток Інтернет-технологій відкрив для бібліотек новий рівень можливостей в обслуговуванні користувачів. Використання мережі Інтернет допомагає удосконалити ІБО та підвищити рівень онлайн-сервісу. Втіленням сучасного каналу доступу до різноманітних бібліотечних послуг та інформаційних ресурсів стали бібліотечні Веб-сайти. Сайти відіграють особливу роль в ДБО та посилюють роль бібліотеки в навчальному процесі [3, с.10]. Веб-сайт

НБ К-ПНУ ім. Івана Огієнка містить цікаву та корисну інформацію, яка постійно поновлюється. Основні БД сайту: електронний каталог, електронна бібліотека, нові надходження. На сторінці «Інформаційні ресурси» користувач може знайти інформацію про нові надходження за поточний місяць, ознайомитися з рекомендаційними списками літератури, каталогами виставок, бібліографічними покажчиками, документами, якими бібліотека може обмінятися з іншими бібліотеками тощо. Особливо активно працює колектив бібліотеки над сторінкою «Віртуальна виставка». Тематика виставок різнопланова, переважають виставки, присвячені ювілейним датам вчених університету, його керівників та ветеранів.

Перспективною базою даних для інформаційного забезпечення навчального процесу є електронна бібліотека, яка надає доступ до різноманітної інформації на електронних носіях. За період існування цього підрозділу створена колекція електронних ресурсів, яка стала невід'ємною частиною бібліотечного фонду. Через внутрішній веб-сайт університету користувачі мають доступ до повнотекстових електронних документів. Відомо, що електронна версія – це оперативність надання інформації, більш широкі пошукові можливості, вирішення проблеми екземплярності.

З квітня 2014 року розпочата робота над створенням Інституційного репозитарію – електронного архіву для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що проводяться в установі. ElarKPNU, інституційний репозитарій Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, містить монографії, наукові статті, навчальні посібники, підручники, матеріали конференцій, студентські роботи. Репозитарій забезпечує відкритий доступ до результатів наукових досліджень, які проводяться в університеті, через самоархівування; доступ до наукових досліджень університету для світової спільноти; зосередження матеріалів в одному місці; збереження інших електронних матеріалів, в тому числі неопублікованих.

Вагому роль у формуванні інформаційних ресурсів на сучасному етапі відіграє корпоративна інформаційна співпраця. Метою створення корпоративних систем є підвищення ефективності, оперативності та якості інформаційного забезпечення користувачів, впровадження нових інформаційних послуг за рахунок участі у формуванні об'єднаного інформаційного ресурсу загального користування серед учасників системи.

Як зазначала директор ДНІБ України ім. В.О. Сухомлинського П.І. Рогова, одна установа не в змозі повноцінно сформувати відповідні ресурси та здійснювати системну роботу з інформаційного забезпечення потреб науковців і практиків. Ефективніший шлях – корпоративна діяльність, яка базується на тому, що кожен учасник робить внесок у спільну технологію і може користуватися результатами за заздалегідь встановленими правилами [6, с.21].

На пропозицію ДНІБ України ім. В.О. Сухомлинського бібліотека К-ПНУ ім. І. Огієнка з 2009 року бере участь у формуванні всеукраїнського реферативного ресурсу в загальнодержавній реферативній базі даних «Україніка наукова» та її паперовому варіанті в українському реферативному журналі «Джерело. Сер. 3. Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво». До цих видань подаємо реферативні матеріали наших наукових збірників «Вісник Кам'янець-Подільського національного університету. Корекційна педагогіка і психологія» і «Проблеми

дидактики історії» (всього прореферовано 192 ст.). Аналіз стану реферування наукових статей бібліотеками ВНЗ, здійснений науковим співробітником відділу реферування Т. Букшиною, вказує на позитивний результат кооперативної співпраці ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського з освітянськими бібліотеками України щодо створення галузевого реферативного сегменту в загальнодержавній інформаційній системі. Відзначено також, що тільки реферати на статті з чотирьох збірників наукових праць, два з яких складаються Кам'янець-Подільським національним університетом ім. І. Огієнка, потрапляють на портал ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського до галузевої реферативної бази даних, оскільки ці освітні установи пов'язані кооперативною співпрацею з головною книгозбірнею галузі [4, с.9]. Використовуючи реферативну інформацію, користувач має можливість вести досить точні спостереження за найновішими досягненнями як у своїй, так і в суміжних галузях.

Тісна співпраця налагоджена і з науковою бібліотекою Хмельницького національного університету. З кінця 2010 року ведеться робота над створенням Зведеного електронного каталогу бібліотек Хмельницької області, до якого входить і електронний каталог нашої бібліотеки. На початку 2011 року розпочата співпраця з обміну аналітичними описами журнальних статей. Корпоративна інформаційна співпраця базується на взаємній зацікавленості сторін, забезпечує якісно новий рівень обслуговування вчених і спеціалістів на основі новітніх інформаційних продуктів та послуг.

Отже, завдяки наполегливій праці багатьох подвижників бібліотечної справи в перші роки діяльності Кам'янець-Подільського державного українського університету була сформована і почала функціонувати фундаментальна бібліотека, тобто – велика, значна як за кількістю літератури, так і за постановкою роботи. Традиції попередніх поколінь успішно продовжують сучасні бібліотечні працівники, спрямовуючи свої зусилля на накопичення і створення інформаційних ресурсів та забезпечення вільного і необмеженого доступу до них. Вдале поєднання традиційних і новітніх інформаційних технологій забезпечує високий рівень інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів.

Список використаних джерел:

1. Биковський Л. Книгарні – бібліотеки – академія: спомини (1918-1922) / Лев Биковський. – Мюнхен ; Денвер : Дніпрова хвиля, 1971. – 153 с.
2. Биковський Л. Нова українська бібліографічна організація / Л. Биковський // Наш шлях. – Кам'янець-Подільський, 1920. – 20 трав. (Ч. 98). – С. 4.
3. Бичко О.М. Шляхи використання електронних ресурсів у довідково-бібліографічному обслуговуванні НБ ХНУ / О.М. Бичко // Гуманізація освіти та традиції просвітництва в бібліотеках вищих навчальних закладів Хмельниччини : матер. наук.-практ. конф., 7-8 квіт. 2009 р. – Хмельницький, 2009. – С. 8-16.
4. Букшина Т. Періодичні й продовжувані видання з питань педагогіки, психології та освіти педагогічних і класичних університетів України: стан кооперативного реферування / Т. Букшина // Вісн. Кн. палати. – 2011. – №11. – С. 7-10.
5. Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: роки становлення й розквіту : іст. нарис / В.С. Прокопчук, Л.Ф. Філінюк ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т. Наук. 6-ка. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – 284 с.
6. Рогова П.І. Формування всеукраїнського галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського: стан і шляхи розвитку / П.І. Рогова // Наукові праці Держ. наук.-пед. 6-ки України ім. В.О. Су-

хомлинського. – К., 2010. – Вип. 2. Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – С. 10-27.

The article highlights the bibliographic activity of the scientific library of Kamyanets-Podilsky Ivan Ohienko National University with its main focus on creating and accumulating information resources as well as on providing free and unlimited access to them.

Key words: *bibliographic activity, catalogues, card files, bibliographic manuals, electronic catalogue, electronic library, website.*

Отримано: 20.01.2015

УДК 025.4.05

С. В. Луцюк,
м. Хмельницький

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АЛФАВІТНО-ПРЕДМЕТНОГО ПОКАЖЧИКА В БІБЛІОТЕЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Стаття розкриває процес створення і побудови алфавітно-предметного покажчика в електронній формі для службового користування під час наукової обробки документів та занесення їх в ЕК програми «УФД. Бібліотека».

Ключові слова: *алфавітно-предметний покажчик, універсальна десятикова класифікація, предметні рубрики, електронний каталог, систематизація, індексування документів.*

Універсальна десятикова класифікація є міжнародною системою класифікації творів друку і документальних матеріалів. Вона відповідає найістотнішим вимогам до класифікації: міжнародність, універсальність, мнемонічність та надає відображення новітніх досягнень науки і техніки без будь-яких суттєвих змін у її структурі. Такої гнучкості немає жодна з існуючих систем класифікації. УДК – це великий масив понять, розташований за систематичним принципом, ієрархічна структура побудови якого обумовлює необхідність користування таблицями. Роль УДК виконує Алфавітно-предметний покажчик (АПП), який адекватно і максимально повно відображає зміст таблиць. Усі без винятку поняття мають бути відображені в покажчику, який є обов'язковою складовою частиною таблиць.

У науковій бібліотеці Хмельницького національного університету паралельно з використанням таблиць УДК і створенням систематичного каталогу вівся Алфавітно-предметний покажчик на паперових носіях (картках), який у 2006 році було повністю законсервовано.

З упровадженням новітніх комп'ютерних технологій змінилися процеси опрацювання документів, що спричинило появу електронного каталогу, який поєднав функції генерального, алфавітного, систематичного, топографічного, предметного каталогів та систематичної картотеки статей. 2010 року працівники відділу комплектування та наукової обробки документів розпочали роботу з формування АПП у бібліотечній системі «УФД. Бібліотека» шляхом конвертації даних відповідно таблиць УДК. Було створено БД «АПП», в яку внесено всі предметні рубрики з карток. З виходом україномовних таблиць УДК і АПП зроблено редакцію бази даних та внесено нові рубрики. На початок